

Saksbehandler: Sven Thore Kloster

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
19.02.2009	MKR-uttalelse om arbeidsinnvandring.doc (<i>vedlagt</i>)	33986
	Kronikk om arbeidsinnvandring i Dagbladet 18.12.2008 av Olav Fykse Tveit og Atle Sommerfeldt (<i>vedlagt</i>)	

Uttalelse om en mindre restriktiv arbeidsinnvandringspolitikk

Sammendrag

Mellomkirkelig råd bes om å ta stilling til vedlagte forslag til politisk uttalelse. Det er foreslått å fokusere mer på arbeidsinnvandring i MKRs årsplan. Dette skjer i samarbeid med KN og CCME, og forslaget til uttalelse er følgelig et ledd i denne strategien.

Forslaget til uttalelse bygger på en kronikk om arbeidsinnvandring som sto på trykk i Dagbladet 18.12.2008. Kronikken var signert av Olav Fykse Tveit og Atle Sommerfeldt.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd vedtar vedlagte uttalelse om norsk arbeidsinnvandringspolitikk, og ber om at den oversendes til de politiske partiene og relevante departementer.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Ingen

Uttalelse fra MKR (og KN?) om arbeidsinnvandring

Mellomkirkelig råd [+ evt. KN] etterlyser en ny norsk arbeidsinnvandringspolitikk. Dagens selektive innvandringspolitikk er verken tjenelig for migrantene, senderlandene eller Norge.

1. Kirker i utlandet minner oss på at Norge ikke er alene i verden

Norske myndigheter fører en restriktiv arbeidsinnvandringspolitikk. Ser man bort fra flyktninger og de som får opphold på humanitært grunnlag, må man enten komme fra et EU-land, ha familie her eller en høy og ettertraktet utdanning for å få opphold. Det utelukker dessverre mesteparten av verdens befolkning, noe våre søsterkirker i andre deler av verden stadig minner oss på.

2. Migrasjon bidrar til utvikling

Norge velger arbeidsinnvandrere på grunnlag av hjemland og utdanning. En slik politikk tar ikke tilstrekkelig inn over seg sammenhengene mellom migrasjon og utvikling. Sammenhengene kommer sterkest til uttrykk i migrasjon fra utviklingsland: For det første sender migranter enorme summer tilbake til sine familier i hjemlandet. Faktisk utgjør disse pengeoverføringene dobbelt så mye som verdens totale bistand til utviklingsland. For det andre letter det arbeidsmarkedet i avsenderlandet, som ofte har store problemer med arbeidsledighet. For det tredje bidrar migrantene med sårt tiltrengt arbeidskraft i mottakerland som Norge, og bidrar på den måten til økonomisk utvikling her. I tillegg har migrasjon også mange positive, ikke-økonomiske konsekvenser. Nye muligheter for kvinner til å stå på egne bein og utveksling av kulturell og sosial kompetanse er noen slike fordeler.

3. Behov for lavkvalifisert arbeidskraft

Norske myndigheter hevder at landet ikke trenger mer lavt utdannet arbeidskraft, og tillater derfor ikke ufaglært arbeidsinnvandring fra utviklingsland. Au pair-ordningen derimot er et eksempel som viser at dette ikke stemmer. Nærmere 2500 kvinner jobber for tiden som au pairer i landet vårt, men den norske særordningen gir dem dårligere arbeidsvilkår enn det de ville fått som ordinære arbeidsinnvandrere. Saken viser at det er behov for lavkvalifisert arbeidsinnvandring til Norge, og at en mer tilpasset arbeidsinnvandringspolitikk vil bedre forholdene til innvandrere som kommer til Norge for å arbeide.

4. Mangel på rettigheter skaper ny underklasse

Med en for lite helhetlig innvandringspolitikk går man ikke bare glipp av arbeidsinnvandringens mange positive effekter. Mangelen på lovlige innvandringsmuligheter har også en rekke negative effekter – både for migrantene og storsamfunnet i Norge generelt. Anslag viser at det oppholder seg omlag 15.000 papirløse migranter ulovlig i Norge. Disse jobber i lavstatusjobber som nordmenn flest er avhengige av, men selv ikke vil ha. Vi trenger arbeidskraften deres, men unner dem ikke papirer eller rettigheter fordi de er lavkvalifiserte og fra feil land. Når staten ikke gir mennesker rettsikkerhet, blir de avhengige av andres "beskyttelse". Konsekvensene blir

ofte grov utnyttelse på arbeids-, bolig- eller prostitusjonsmarkedet. De ulovlige arbeidsinnvandrerne tvinges ut i svart arbeid og risikerer å bli avhengige av kriminelle nettverk. De mister retten til et verdig liv, og det norske samfunnet risikerer å få en ny underklasse.

5. Kvalifiserte arbeidsinnvandrere

I den andre enden av skalaen finner vi den arbeidskraften norske myndigheter offentlig anerkjenner behovet for. Helsepersonell eller ingeniører som blir godkjent av norske myndigheter, får lett opphold – også om de kommer fra utviklingsland. Utfordringen er at utviklingslandene selv trenger høykvalifisert arbeidskraft, blant annet for å bygge ut egen infrastruktur eller bekjempe hiv/aids, malaria og spedbarnsdødelighet. Norske myndigheter sier derfor at de ikke aktivt vil rekruttere helsepersonell fra utviklingsland, men at de gjerne tar imot dem som kommer på eget initiativ. De private helseforetakene får gjøre som de vil. Vi kan ikke nekte mennesker opphold fordi de har en god utdanning, og er glade for at Norge tillater høyt kvalifisert arbeidsinnvandring fra utviklingsland. Men det må etableres rettferdige og moralske kompensasjonsordninger til senderlandene slik at ikke utviklingsland bruker av sine egne ressurser til å utdanne framtidig arbeidskraft for land i Nord.

6. Vi etterlyser en bedre politikk

Noen er bekymret for at økt arbeidsinnvandring kan føre til sosial dumping, lavere lønninger og press på velferdsstaten. Vi mener at risikoen for sosial dumping og en underklasse av innvandrerearbeidere er større dersom disse arbeiderne ikke er en del av det lovlige arbeidsmarkedet. Personer fra lavinntektsland som blir tilbudt jobb i en norsk bedrift bør få arbeids- og oppholdstillatelse, uavhengig av utdannelsesnivå. Så lenge de blir tilbudt jobb er det behov for dem. De må også få samme rettigheter til familiegjennforening og opphold som andre arbeidsinnvandrere. Dette vil forhåpentligvis bidra til å veie opp for noen av de negative konsekvensene som fraværet av lovlige innvandringsmuligheter kan ha. Videre må Norge også etablere ordninger som kompenserer for høyt kvalifiserte arbeidsinnvandrere fra utviklingsland som kommer Norge til gode. Her har Norge muligheten til å bli en pådriver i internasjonal sammenheng.

Vi etterlyser en debatt om pragmatiske og politiske tiltak som tar global utvikling og migranternes verdighet på alvor. Vi ber norske myndigheter utvikle en arbeidsinnvandringspolitikk som bedre legger til rette for de positive effektene av innvandring og mer effektivt hindrer at migrasjon får negative konsekvenser.

Den nye underklassen

Atle Sommerfeldt
Generalsekretær i Kirkens Nødhjelp
Olav Fykse Tveit
Generalsekretær for Mellomkirkelig råd

Stadig flere mennesker er på vandring over landegrensene. Over 200 millioner bor i dag i et annet land enn sitt opprinnelige hjemland, og de aller fleste er på flyttefot for å lete etter arbeid. De 380 000 av disse som bor i Norge tilhører en eksklusiv gruppe. Myndighetene er restriktive på hvem som får bosette seg i landet vårt. Ser man bort fra flyktninger og de som får opphold på humanitært grunnlag, må man enten komme fra et EU-land, ha familie her eller en høy og ettertraktet utdanning for å slippe gjennom nåløyet. Det utelukker dessverre mesteparten av verdens befolkning, noe våre søsterkirker i andre deler av verden stadig minner oss på.

I anledning FNs internasjonale migrasjonsdag, 18. desember, etterlyser vi en ny gjennomtenking av norsk arbeidsinnvandringspolitikk. Hvor tjenlig er egentlig norske myndigheters selektive og restriktive innvandringspolitikk, så vel for Norge som for migrantene og senderlandene?

Norge velger arbeidsinnvandrere på grunnlag av hjemland og utdanning. Er du en europeisk lege eller ingeniør er døra til Norge høy og åpen. Er du derimot en afrikansk håndverker eller husmor er døra lukket. Ved første øyekast kan en slik politikk virke logisk. Hvis man derimot studerer sammenhengene mellom migrasjon og utvikling er det ikke lenger like logisk. Sammenhengene kommer sterkest til uttrykk i migrasjon fra utviklingsland. For det første sender migranter enorme summer tilbake til sine familier i hjemlandet. Faktisk utgjør disse pengeoverføringene dobbelt så mye som verdens totale bistand til utviklingsland. For det andre letter det arbeidsmarkedet i avsenderlandet, som ofte har store problemer med arbeidsledighet. For det tredje bidrar migrantene med sårt tiltrengt arbeidskraft i mottakerland som Norge og bidrar på den måten til økonomisk utvikling her. I tillegg kommer alle de ikke-økonomiske, positive konsekvensene. Nye muligheter for kvinner til å stå på egne bein og utveksling av kulturell og sosial kompetanse er noen.

Men norske myndigheter tviholder på myten om at landet ikke trenger mer lavt utdannet arbeidskraft, og tillater derfor ikke ufaglært arbeidsinnvandring fra utviklingsland. Au pair-ordningen, derimot, er et av flere eksempler som viser behovet for lavt utdannet arbeidskraft.

Nærmere 2500 kvinner er for tiden i Norge for å vaske hus og passe barn som au pairer. Dessverre har au pairer ofte dårligere arbeidsvilkår enn vanlige arbeidsinnvandrere. Av denne grunn har filippinske myndigheter gitt klart uttrykk for at de vil at Norge skal gå bort fra ad-hoc-ordningen. Norske myndigheter er fullt klar over situasjonen, men velger å se gjennom fingrene på problemet fordi flere norske barnefamilier er avhengige av denne arbeidskraften.

Med en for lite helhetlig innvandringspolitikk går man ikke bare glipp av arbeidsinnvandringens mange positive effekter. Mangelen på lovlige innvandringsmuligheter har også en rekke negative effekter – både for migrantene og storsamfunnet i Norge generelt. Anslag viser at det oppholder seg om lag 15.000 papirløse migranter ulovlig i Norge.

Disse jobber i lavstatusjobber som nordmenn flest er avhengige av, men selv ikke vil ha. De vasker

arbeidsplassene og bilene våre, flytter møblene våre eller jobber på kafeene eller restaurantene der vi spiser. Vi trenger arbeidskraften deres. Publiseringsdato: 18.02.2009 kl. 09:00, opplyst til: 09.02.2009 kl. 09:00. De er lavkvalifiserte og fra feil land. Når staten ikke gir mennesker rettssikkerhet, blir de avhengige av andres «beskyttelse». Konsekvensene blir at papirløse migranter utnyttes på det groveste både på arbeids-, bolig- og prostitusjonsmarkedet. De ulovlige arbeidsinnvandrerne tvinges ut i svart arbeid og risikerer å bli avhengige av kriminelle nettverk. De mister retten til et verdig liv. Det er påvist at mange papirløse migranter er belastet med hiv/AIDS og tuberkulose. Likevel har ikke disse menneskene helserettigheter ut over det helt akutte. I verste fall fører mangelen på lovlige innvandringsmuligheter til økt menneskehandel. Er vi stilltiende i ferd med å godta at det utvikler seg en ny underklasse midt iblant oss?

I den andre enden av skalaen finner vi den arbeidskraften norske myndigheter offentlig anerkjenner at vi behøver. Det dreier seg om ingeniører til Nordsjøen og leger og sykepleiere som kan ta vare på en stadig større andel av vår aldrende befolkning. For mennesker med disse kvalifikasjonene, som blir godkjent av norske myndigheter, åpner vi døra på vidt gap – selv om de kommer fra utviklingsland. Problemet er at utviklingslandene selv trenger denne arbeidskraften, blant annet for å bygge ut egen infrastruktur eller bekjempe hiv/AIDS, malaria og spedbarnsdødelighet. Norske myndigheter sier derfor at de ikke aktivt vil rekruttere helsepersonell fra utviklingsland, men at de gjerne tar imot dem som kommer på eget initiativ. De private helseforetakene får gjøre som de vil. Vi kan ikke nekte mennesker opphold fordi de har en god utdanning, og er glade for at Norge tillater høyt kvalifisert arbeidsinnvandring fra utviklingsland. Men det må etableres kompensasjonsordninger til senderlandene slik at ikke store deler av for eksempel Malawis utdanningsbudsjett går med til å utdanne helsepersonell som tar seg av den europeiske eldrebølgen.

Utfordringen for norske myndigheter må være å legge til rette for de positive effektene av innvandring og hindre at migrasjon får negative konsekvenser. En mindre kresen arbeidsinnvandringspolitikk kan bidra til nettopp dette, og vi benytter oss av FNs internasjonale migrasjonsdag til å etterlyse en debatt om pragmatiske og politiske tiltak som tar global utvikling og migranters verdighet på alvor. Noen er bekymret for at økt innvandring kan føre til sosial dumping, lavere lønninger og press på velferdsstaten. Vi spør heller oss selv om ikke risikoen for sosial dumping og en underklasse av innvandrerarbeidere er større dersom disse arbeiderne ikke er en del av det lovlige arbeidsmarkedet. Personer fra lavinntektsland som blir tilbudt jobb i en norsk bedrift bør få arbeids- og oppholdstillatelse, uavhengig av utdanningsnivå. Så lenge de blir tilbudt jobb er det behov for dem. De må også få samme rettigheter som andre arbeidsinnvandrere, både til familiegjenforening og opphold. Dette vil forhåpentligvis bidra til å veie opp for noen av de negative konsekvensene som fraværet av lovlige innvandringsmuligheter kan ha. Videre må også Norge etablere ordninger som kompenserer for høyt kvalifiserte arbeidsinnvandrere fra utviklingsland som kommer Norge til gode. Her har Norge muligheten til å bli en pådriver i internasjonal sammenheng.